

FIZJOTERAPEUCI I MASAŻYŚCI

**Analiza porównawcza zbioru zawodów
w Polsce i Ukrainie**

Nr 1/2023

Funded by
the European Union

 IOM
UN MIGRATION

Funded by
the European Union

FIZJOTERAPEUCI I MASAŻYŚCI

**Analiza porównawcza zbioru zawodów
w Polsce i Ukrainie**

Nr 1/2023

Warszawa 2023

Niniejszy dokument został opracowany dzięki wsparciu finansowemu Unii Europejskiej.

Poglądy w nim wyrażone nie mogą być w żaden sposób traktowane jako odzwierciedlenie oficjalnej opinii Unii Europejskiej.

Analiza porównawcza została przeprowadzona w ramach projektu *Wsparcie techniczne w celu ułatwienia integracji społecznej i zawodowej obywateli państw trzecich w Polsce, w tym uciekających z Ukrainy*, którego celem jest wsparcie władz polskich w zapewnieniu osobom uciekającym przed wojną sprawnego i skutecznego dostępu do procedur i usług publicznych w zakresie integracji społecznej i zawodowej.

Projekt został sfinansowany przez Unię Europejską w ramach Instrumentu Wsparcia Technicznego zarządzanego przez Komisję Europejską (Dyrekcja Generalna ds. Wspierania Reform Strukturalnych – DG Reform). Przy realizacji projektu IOM współpracowało z Ministerstwem Rodziny i Polityki Społecznej.

Niniejsza broszura jest materiałem poglądowym informującym o różnicach i podobieństwach między polskimi, a ukraińskimi zawodami w danym obszarze oraz o możliwych ścieżkach uznania kwalifikacji w Polsce w ramach określonej działalności zawodowej. Powstała ona w wyniku analizy porównawczej i zawiera odniesienia do właściwych instytucji i procedur. Broszura nie jest instrukcją uznawania kwalifikacji zawodowych ani dokumentem prawnym.

Materiał zawarty w broszurze został skonsultowany z właściwymi ministerstwami i środowiskami zawodowymi.

Zawarte tu informacje odnoszą się do stanu prawnego na lipiec 2023 r.

SPIS TREŚCI

Jak korzystać z broszury	7
Kluczowe pojęcia i skróty	11
1. DANE IDENTYFIKACYJNE ZBIORU	15
1.1. Nazwy i kody grup zawodów opisanych w zbiorze	16
1.2. Nazwy i kody poszczególnych zawodów w zbiorze	17
1.3. Mapa zbioru	18
2. ANALIZA PORÓWNAWCZA POSZCZEGÓLNYCH ZAWODÓW W ZBIORZE	21
2.1. (PL) Fizjoterapeuta • (UA) Fizjoterapeuta (Фізичний терапевт)	22
2.1.1. Dane identyfikacyjne zawodu	22
2.1.2. Podobieństwa i różnice	22
2.1.3. Opis zadań zawodowych	22
2.1.4. Kwalifikacje niezbędne / preferowane do podjęcia pracy w zawodzie	26
2.1.5. Ścieżka dostępu do zawodu (PL) Fizjoterapeuta	27
2.2. (PL) Specjalista fizjoterapii	28
2.2.1. Dane identyfikacyjne zawodu	28
2.2.2. Podobieństwa i różnice	28
2.2.3. Opis zadań zawodowych	28
2.2.4. Kwalifikacje niezbędne / preferowane do podjęcia pracy w zawodzie	31
2.2.5. Ścieżka dostępu do zawodu (PL) Specjalista fizjoterapii	31
2.3. (PL) Technik fizjoterapii • (UA) Asystent fizjoterapeuty (Асистент фізичного терапевта)	32
2.3.1. Dane identyfikacyjne zawodu	32
2.3.2. Podobieństwa i różnice	32
2.3.3. Opis zadań zawodowych	32
2.3.4. Kwalifikacje niezbędne / preferowane do podjęcia pracy w zawodzie	35
2.3.5. Ścieżka dostępu do zawodu (PL) Technik fizjoterapii	36
2.4. (UA) Specjalista rehabilitacji ruchowej (Фахівець з фізичної реабілітації) • (UA) Pielęgniarka ze specjalnością fizjoterapia (Сестра медична з фізіотерапії)	37
2.4.1. Dane identyfikacyjne zawodu	37
2.4.2. Podobieństwa i różnice	37

2.4.3. Opis zadań zawodowych	37
2.4.4. Kwalifikacje niezbędne / preferowane do podjęcia pracy w zawodzie	40
2.5. (PL) Technik masażysta • (UA) Masażysta (Масажист) • (UA) Masażysta sportowy (Спортивний масажист)	42
2.5.1. Dane identyfikacyjne zawodu	42
2.5.2. Podobieństwa i różnice	42
2.5.3. Opis zadań zawodowych	42
2.5.4. Kwalifikacje niezbędne / preferowane do podjęcia pracy w zawodzie	44
2.5.5. Ścieżka dostępu do zawodu (PL) Technik masażysta	45
2.6. (UA) Pielęgniarka ze specjalnością masaż (Сестра медична з масажу)	46
2.6.1. Dane identyfikacyjne zawodu	46
2.6.2. Podobieństwa i różnice	46
2.6.3. Opis zadań zawodowych	46
2.6.4. Kwalifikacje niezbędne / preferowane do podjęcia pracy w zawodzie	47
Podstawy prawne i inne źródła	49

JAK KORZYSTAĆ Z BROSZURY

Broszura zawiera informacje o 11 polskich i ukraińskich zawodach i specjalnościach w zbiorze *Fizjoterapeuci i masażyści*.

Pełna lista opisanych zawodów i specjalności znajduje się w pkt. 1.2. tej broszury.

CZĘŚĆ PIERWSZA: MAPA ZBIORU

W części pierwszej znaleźć można **informacje** odnoszące się do całego zbioru, **które pozwalają ustalić ogólne podobieństwa i różnice pomiędzy zawodami** opisanymi w zbiorze. Jest to **rodzaj mapy**, która umożliwia znalezienie:

- **ZAWODÓW BARDZO PODOBNYCH** – czyli takich, które mają zbieżny zakres zadań zawodowych, a do ich wykonywania wymagane / preferowane są podobne kwalifikacje;
- **ZAWODÓW POKREWNYCH** – podobnych, ale różniących się od siebie w znaczący sposób (pod względem zakresu zadań zawodowych lub wymaganych / preferowanych kwalifikacji).

Część ta zawiera:

- **informację o usytuowaniu** opisywanych zawodów **w klasyfikacjach** (krajowych i międzynarodowych)
- **ogólne porównanie zadań zawodowych** w opisywanych zawodach
- **odniesienie do** wymaganych (lub rekomendowanych) **poziomów wykształcenia** dla opisywanych zawodów – według krajowych ram kwalifikacji (NQF), uzgodnionych z europejskimi ramami kwalifikacji (ERK/EQF)
- **ogólne porównanie zadań zawodowych** w opisywanych zawodach
- **grafikę wskazującą**, które polskie i ukraińskie **zawody** w zbiorze są do siebie **bardzo podobne**, a które to tylko **zawody pokrewne**.

CZĘŚĆ DRUGA: SZCZEGÓŁOWE PORÓWNANIE

W części drugiej pojedyncze zawody i specjalności zostały zestawione w pary lub większe grupy, w ramach których możliwe było dokonanie szczegółowego porównania.

W tej części znaleźć można:

- **szczegółowe porównanie** typowych **zadań zawodowych**
- **opis kwalifikacji** wymaganych (lub preferowanych) w danym zawodzie
- **ścieżkę dostępu do** danego **zawodu w Polsce**, ze szczególnym uwzględnieniem obecnych ułatwień dla osób z Ukrainy objętych ochroną tymczasową.

WAŻNE

Porównując poszczególne polskie i ukraińskie zawody warto wziąć pod uwagę nie tylko zakres zadań zawodowych czy kwalifikacje formalne. Dla pełnego obrazu warto dodatkowo spojrzeć na staż pracy i doświadczenie danej osoby, które w Ukrainie mogą się wiązać z uzyskaniem kolejnego stopnia rozwoju zawodowego. Stopnie te zwane są *kategoriami kwalifikacji*. Dopiero to pozwoli określić – w każdym indywidualnym przypadku – ścieżkę dostępu do danego zawodu lub wskazać możliwości podjęcia pracy w ramach zawodu lub zawodów pokrewnych.

Ścieżka dostępu do danego zawodu w Polsce **może się znacząco różnić w zależności od** tego czy jest to:

- **ZAWÓD REGULOWANY**, czyli zawód, którego nie można wykonywać bez spełnienia określonych warunków, opisanych w odrębnych przepisach.
- zawód, w którym wyodrębniono określone kwalifikacje (tzw. *kwalifikacje w zawodzie* lub *kwalifikacje cząstkowe*). Pracodawcy mogą wymagać lub preferować osoby, które posiadają oficjalne potwierdzenie posiadania tych kwalifikacji.
- inny zawód – zawód, w przypadku którego mowa być może w całości o *kwalifikacjach rynkowych*. Dostęp do niego zależy całkowicie od aktualnych wymagań na rynku pracy, czyli oczekiwań pracodawców.

Obywatel Państwa Trzeciego może uzyskać dostęp do danego zawodu w Polsce **poprzez**:

- **Formalne uznanie dokumentu potwierdzającego posiadanie kwalifikacji** – na drodze (a) uzyskania równoważności dokumentu na podstawie umów i porozumień międzynarodowych jeśli takie obowiązują lub (b) nostryfikację dyplomu
- **Walidację kwalifikacji i umiejętności** – sprawdzenie czy dana osoba posiada określone kwalifikacje, poprzez zdanie egzaminu lub przejście innej formy sprawdzenia

Podsumowując:

	FORMALNE UZNANIE DOKUMENTU POTWIERDZAJĄCEGO KWALIFIKACJE	WALIDACJA KWALIFIKACJI I UMIEJĘTNOŚCI
OPIS PROCEDURY	Uznanie równoważności dokumentu z polskim odpowiednikiem (jeśli są odpowiednie umowy międzynarodowe): • przeprowadza NAWA – na stronie NAWA można wypełnić formularz weryfikacyjny (Kwalifikator) • czas realizacji: 60 dni od daty wpłynięcia zgłoszenia Nostryfikacja dyplomu potwierdzającego wykształcenie wyższe (6–8 ERK/ EQF) • dokonują jej uczelnie wyższe • procedura jest odpłatna • ustawowy termin trwania procedury nostryfikacji: 90 dni od złożenia formalnie poprawnego wniosku Więcej informacji o procedurze: NAWA Formalne uznanie świadectwa szkoły średniej lub pomaturalnej • w praktyce procedurę uznawania świadectw prowadzą Kuratoria Oświaty • obecnie nie ma jednak systemowego rozwiązania w zakresie uznawania świadectw szkolnictwa branżowego dla celów rynku pracy	Walidacja może przebiegać w formie, między innymi: • uzyskania kwalifikacji w systemie szkolnictwa formalnego • ukończenia kursów uzupełniających • złożenia egzaminu Więcej informacji: ZRK oraz CKE
ZAWÓD REGULOWANY	konieczna*	może okazać się konieczna
ZAWÓD O KWA- LIFIKACJACH CZĄSTKOWYCH	rekomendowana	rekomendowana
ZAWÓD O KWA- LIFIKACJACH CAŁ- KOWICIE RYNKO- WYCH	niekonieczna	niekonieczna

***Wyjątki:**

- **tymczasowa ścieżka uproszczona** (rozwiązania w odniesieniu do niektórych zawodów wprowadzone w Ustawie z dnia 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa, Dz.U. 2022 poz. 583.);
- **(niektóre) świadectwa i dyplomy uzyskane w Ukrainie przed 20.06.2006 r.** są uznawane za równoważne z polskimi dokumentami.

KLUCZOWE POJĘCIA I SKRÓTY

Bakaławr (Бакалавр) – dyplom bakaławra uzyskuje się w Ukrainie po ukończeniu studiów I stopnia, które trwają 4 lata (180–240 ECTS). Stwierdzenie równoważności dyplomu Bakaławra z jego polskim odpowiednikiem jest możliwe w drodze nostryfikacji.

CKE (Centralna Komisja Egzaminacyjna) – instytucja, która, m.in., udziela informacji o sposobie organizacji i przeprowadzania egzaminu potwierdzającego kwalifikacje w zawodzie.

ESCO – wielojęzyczna klasyfikacja europejskich umiejętności, kompetencji, kwalifikacji i zawodów. Określa i kategoryzuje umiejętności, kompetencje, kwalifikacje i zawody istotne dla unijnego rynku pracy oraz kształcenia i szkolenia. ESCO jest inicjatywą DG ds. Zatrudnienia, Spraw Społecznych i Włączenia Społecznego, wspieraną przez Europejskie Centrum Rozwoju Kształcenia Zawodowego (Cedefop). Obecnie ma też wersję ukraińskojęzyczną.

ERK/EQF (Europejska Rama Kwalifikacji) – narzędzie, które pomaga w komunikacji i porównywaniu systemów kwalifikacji w Europie. Osiem europejskich poziomów odniesienia opisano w kategoriach efektów uczenia się: wiedzy, umiejętności i kompetencji. Dzięki temu krajowe systemy kwalifikacji, krajowe ramy kwalifikacji (ang. NQF) i kwalifikacje w Europie odniesione są do poziomów ERK. Uczący się, absolwenci, organizatorzy kształcenia i szkolenia, pracodawcy mogą dzięki temu lepiej zrozumieć i porównywać kwalifikacje nadawane w różnych krajach i różnych systemach kształcenia i szkolenia (Punkt Koordynacyjny ds. Polskiej i Europejskiej Ramy Kwalifikacji).

Grupa zawodów – sformalizowane (tj. ujęte w międzynarodowych i krajowych klasyfikacjach) zestawienie zawodów.

ISCO – międzynarodowy standard klasyfikacji zawodów wprowadzony przez Międzynarodową Organizację Pracy. Obecnie obowiązuje standard ISCO–08. Ukraina odnosi swoją klasyfikację zawodów do poprzedniej jego wersji, czyli do ISCO–88.

Kwalifikacja – termin, który funkcjonuje zarówno w języku potocznym, jak i jest formalnie ujęty w polskich przepisach, na przykład, w ustawie z dnia 22 grudnia 2015 r. o Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji (Dz.U. 2016 poz. 64). Nie ma jednak zgodności co do jego precyzyjnego znaczenia. W różnych aktach prawnych jest on różnie ujmowany, a niektóre ustawy odnoszą się do niego bez podawania jego zakresu. Słowem, definicja kwalifikacji wymaga jeszcze ujednoczenia w polskim prawodawstwie (Sławiński, 2017). Dla potrzeb tego projektu zdecydowano się przyjąć szerokie, bliskie potocznemu, rozumienie terminu kwalifikacja (zawodowa), tj. jako obejmujące wszelkie formalnie opisane wymagania konieczne lub preferowane do podjęcia pracy w danym zawodzie czy specjalności. W tym ujęciu może się więc termin ten odnosić zarówno (w pewnym przynajmniej

zakresie) do efektów kształcenia (wiedzy, umiejętności, kompetencji społecznych), jak i uprawnień zawodowych. Takie podejście jest determinowane koniecznością porównania w ramach projektu *Techniczne wsparcie w celu ułatwienia integracji społecznej i zawodowej obywateli państw trzecich w Polsce, w tym osób uciekających z Ukrainy* dwóch dalece odmiennych systemów: polskiego i ukraińskiego, w tym ostatnim przypadku, systemu, który przechodzi obecnie istotne przekształcenia. Szczegółowe uzasadnienie takiego ujęcia terminu kwalifikacja zawiera raport podsumowujący projekt. Warto jednak tu podkreślić, że tam gdzie przywołujemy w naszej analizie porównawczej takie terminy jak: kwalifikacje uregulowane lub rynkowe, pełne, częściowe czy kwalifikacje w zawodzie, mają one znaczenie określone w polskich przepisach i są użyte w odniesieniu do polskiego systemu opisu zawodów i kwalifikacji.

Kwalifikacje częściowe – wszystkie kwalifikacje włączone do Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji, które nie są kwalifikacjami pełnymi. Mogą być one tworzone zarówno w systemach oświaty i szkolnictwa wyższego, jak i poza nimi. W ich przypadku zakres wymaganych efektów uczenia się jest z zasady węższy niż w przypadku kwalifikacji pełnych. Na ogół wymagania te są związane z wyraźnie określonym rodzajem działalności. Do kwalifikacji częściowych nadawanych w systemie oświaty zalicza się m.in. **kwalifikacje w zawodzie** (potwierdzone świadectwem) (Sławiński, 2017).

Kwalifikacje pełne – kwalifikacje, które są nadawane wyłącznie w ramach systemu oświaty po ukończeniu określonych etapów kształcenia oraz w ramach systemu szkolnictwa wyższego i nauki po ukończeniu kształcenia specjalistycznego, studiów pierwszego stopnia, studiów drugiego stopnia i jednolitych studiów magisterskich oraz po uzyskaniu stopnia doktora w rozumieniu ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz.U. 2016 poz. 64).

Kwalifikacje rynkowe – kwalifikacje nieuregulowane przepisami prawa, których nadawanie odbywa się na zasadzie swobody działalności gospodarczej (Dz.U. 2016 poz. 64).

Kwalifikacje uregulowane – kwalifikacje ustanowione odrębnymi przepisami, których nadawanie odbywa się na zasadach określonych w tych przepisach, z wyłączeniem kwalifikacji nadawanych w systemie oświaty oraz systemie szkolnictwa wyższego i nauki (Dz.U. 2016 poz. 64).

Kwalifikacje w zawodzie – wyodrębniony w danym zawodzie zestaw oczekiwanych efektów kształcenia, których osiągnięcie potwierdza świadectwo wydane przez okręgową komisję egzaminacyjną po zdaniu egzaminu potwierdzającego kwalifikacje w zawodzie w zakresie jednej kwalifikacji. Uwaga: należy odróżniać kwalifikację w zawodzie od kwalifikacji zawodowych (potwierdzanych odpowiednim dyplomem). Do uzyskania dyplomu potwierdzającego kwalifikacje zawodowe – w zależności od zawodu – może być wymagane uzyskanie jednej lub kilku kwalifikacji w zawodzie. Ta sama kwalifikacja w zawodzie może być wymagana w kilku różnych zawodach (Sławiński, 2017).

Młodszy bakaławr – dyplom Młodszego bakaławra uzyskuje się w Ukrainie po ukończeniu studiów w krótkim cyklu, które trwają 2 lata (120 ECTS). Dyplom ten nie ma odpowiednika w polskim systemie szkolnictwa wyższego. W Ukrainie średnie szkoły zawodowe zostały włączone do systemu szkolnictwa wyższego i w związku z tym wydawane przez nie dyplomy Młodszego bakaławra są tam uważane za dokumenty poświadczające ukończenie edukacji na poziomie wyższym.

Z tego też powodu nie mogą być one traktowane w Polsce jako świadectwa szkolne uzyskane za granicą, o których mowa w art. 93 ustawy o systemie oświaty. W polskich szkołach wyższych nie prowadzi się tego typu kształcenia, więc nie ma możliwości stwierdzenia równoważności dyplomów Młodszeo bakaławra lub Młodszeo specjalisty z dyplomami wydawanymi przez polskie uczelnie w drodze nostryfikacji (ENIC–NARIC Polska, 2023).

Młodszy specjalista (Молодший спеціаліст) – przed reformą systemu edukacji z 2014 r. kształcenie na studiach krótkich obejmowało 3–4 lata na podbudowie 9-letniej szkoły albo 2–3 lata na bazie 11-letniej pełnej szkoły średniej i kończyło się w Ukrainie dyplomem Młodszeo specjalisty. Ostatni nabór na studia prowadzące do jego uzyskania nastąpił w 2019 r. Obecnie dyplom Młodszeo specjalisty potwierdza ten sam poziom wykształcenia co dyplom Młodszeo bakaławra. Żaden z nich nie ma odpowiednika w polskim systemie szkolnictwa wyższego. W Ukrainie średnie szkoły zawodowe zostały włączone do systemu szkolnictwa wyższego i w związku z tym wydawane przez nie dyplomy Młodszeo specjalisty lub Młodszeo bakaławra są tam uważane za dokumenty poświadczające ukończenie edukacji na poziomie wyższym; dlatego nie mogą być one traktowane w Polsce jako świadectwa szkolne uzyskane za granicą, o których mowa w art. 93 ustawy o systemie oświaty. W polskich szkołach wyższych nie prowadzi się tego typu kształcenia, więc nie ma możliwości stwierdzenia równoważności dyplomów Młodszeo bakaławra lub Młodszeo specjalisty z dyplomami wydawanymi przez polskie uczelnie w drodze nostryfikacji (ENIC–NARIC Polska, 2023).

Nostryfikacja – procedura prowadząca do ustalenia polskiego odpowiednika zagranicznego dyplomu. Nostryfikacji podlega dyplom ukończenia studiów za granicą, który nie może być uznany za równoważny odpowiedniemu polskiemu dyplomowi i tytułowi zawodowemu na podstawie umowy międzynarodowej określającej równoważność (NAWA).

PRK (Polska Rama Kwalifikacji) – krajowa NQF (National Qualification Framework). Składa się na nią opis ośmiu wyodrębnionych w Polsce poziomów kwalifikacji odpowiadających odpowiednim poziomom Europejskich Ram Kwalifikacji (...) sformułowany za pomocą ogólnych charakterystyk efektów uczenia się dla kwalifikacji na poszczególnych poziomach (Dz.U. 2016 poz. 64).

Specjalista (Спеціаліст) – przed wprowadzeniem reformy systemu edukacji w 2014 r., dyplom specjalisty był wydawany w Ukrainie po ukończeniu studiów jednolitych oraz niektórych kierunków studiów II stopnia. Ostatni nabór na kształcenie prowadzące do jego uzyskania nastąpił w 2016 r. Obecnie tytuł ten jest w Ukrainie uznawany za równoważny z tytułem magistra. W Polsce zarówno dyplom magistra jak i specjalisty wydany w Ukrainie przed dniem 20 czerwca 2006 r. jest uważany za równoważny z polskim odpowiednikiem na podstawie umów międzynarodowych. W przypadku dokumentów wydanych później konieczna jest ich nostryfikacja (ENIC–NARIC Polska, 2023).

Specjalność – wynik podziału pracy w ramach zawodu, zawiera część zadań o podobnym charakterze (związanych z wykonywaną funkcją lub przedmiotem pracy), wymagających pogłębionej lub dodatkowej wiedzy i umiejętności, zdobytych w wyniku dodatkowego szkolenia lub praktyki (DRP MRiPS, 2023).

Ukraińska Rama Kwalifikacji – krajowa NQF (National Qualification Framework) – została wprowadzona w 2011 r.. W 2020 r. jej poziomy zostały dostosowane do ERK/EQF (Europejskiej Ramy Kwalifikacji), choć nadal istnieją między nimi różnice (European Training Foundation, 2023). Odniesienia do ERK/EQF jakie pojawiają się w tej analizie mają więc czasem charakter orientacyjny.

Uprawnienie zawodowe – podstawowy element prawa podmiotowego, który wiąże się z faktem posiadania określonego zawodu. W praktyce wyróżnienie uprawnień zawodowych następuje w przypadku występowania zawodów regulowanych, czyli tam, gdzie stawiane są warunki przystąpienia do zawodu (Hasła LEX, na: profinfo.pl).

Walidacja – sprawdzenie, czy osoba ubiegająca się o nadanie określonej kwalifikacji, niezależnie od sposobu uczenia się tej osoby, osiągnęła wyodrębnioną część lub całość efektów uczenia się wymaganych dla tej kwalifikacji (Dz.U. 2016 poz. 64).

Zawód – zbiór zadań zawodowych wyodrębnionych w wyniku społecznego podziału pracy, wykonywanych przez poszczególne osoby i wymagających odpowiednich kompetencji (wiedzy i umiejętności), zdobytych w wyniku kształcenia lub praktyki (DRP MRiPS, 2023).

Zadanie zawodowe – wycinek / etap pracy wynikający z pełnionych funkcji i obowiązków, na który składają się określone czynności zmierzające do osiągnięcia celu (Gruza & Hordyjewicz, 2014).

Zbiór zawodów – w kontekście tej analizy rozumiany jest jako pojęcie szersze niż grupa zawodów. Ze względu na różnice występujące pomiędzy międzynarodowymi (w tym unijnymi) klasyfikacjami, a klasyfikacją polską czy ukraińską, konieczne stało się znalezienie pojęcia szerszego, tak aby możliwe było dokładne zmapowanie, jakie zawody występują w danym obszarze tematycznym oraz w pełni oddać występujące pomiędzy nimi podobieństwa i różnice.

Zintegrowany Rejestr Kwalifikacji – rejestr publiczny (...) ewidencjonujący kwalifikacje włączone do Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji (Dz.U. 2016 poz. 64).

1. DANE IDENTYFIKACYJNE ZBIORU

1.1. Nazwy i kody grup zawodów opisanych w zbiorze

Zbiór zawodów *Fizjoterapeuci i masażyści* zawiera wybrane zawody usytuowane w następujących grupach (według krajowych i międzynarodowych klasyfikacji):

POLSKA KLASYFIKACJA ZAWODÓW I SPECJALNOŚCI NA POTRZEBY RYNKU PRACY – WG STANU NA DZIEŃ 1 STYCZNIA 2023	ISCO-08	ESCO	WEDŁUG OBECNEJ KLASYFIKACJI UKRAIŃSKIEJ (OPARTEJ CZĘŚCIOWO NA ISCO-88)
2292 Fizjoterapeuci	2264 Physiotherapists	2264 Physiotherapists	3226 Фізіотерапевти і масажисти (Fizjoterapeuci i masażyści)
3254 Technicy fizjoterapii i masażyści	3255 Physiotherapy Technicians and Assistant	3255 Physiotherapy Technicians and Assistants	3231 Медичні сестри, що асистують професіоналам (Pielęgniarki wspomagające specjalistów)

Broszura nie opisuje wszystkich zawodów, które znajdują się w wyżej wymienionych grupach klasyfikacyjnych, a jedynie te wybrane. Wynika to z metodologii przyjętej dla tej analizy porównawczej. Jej punktem wyjścia były zawody deficytowe na polskim rynku pracy, dla których poszukiwano zawodów bardzo podobnych lub pokrewnych w Ukrainie. Ostatecznie analiza objęła te z nich, dla których istnieją formalne opisy lub standardy zawodowe. Szczegółowe uzasadnienie takiego podejścia zawiera raport podsumowujący komponent *Rynek pracy* w projekcie *Wsparcie techniczne w celu ułatwienia integracji społecznej i zawodowej obywateli państw trzecich w Polsce, w tym osób uciekających z Ukrainy*.

1.2. Nazwy i kody poszczególnych zawodów w zbiorze

PL	UA
• Specjalista fizjoterapii (229202) • Fizjoterapeuta (229201) • Technik fizjoterapii (325401) • Technik masażyста (325402)	• Фізичний терапевт WYMOWA <i>Fizycznyj terapeut</i> TŁUMACZENIE Fizjoterapeuta • Асистент фізичного терапевта WYMOWA <i>Asystent fizycznoho terapeuta</i> TŁUMACZENIE Asystent fizjoterapeuty • Фахівець з фізичної реабілітації WYMOWA <i>Fachiweć z fizycznej rehabilitacji</i> TŁUMACZENIE Specjalista rehabilitacji ruchowej • Сестра медична з фізіотерапії WYMOWA <i>Sestra medyczna z fizioterapiji</i> TŁUMACZENIE Pielęgniarka ze specjalnością fizjoterapia • Масажист WYMOWA <i>Masażyst</i> TŁUMACZENIE Masażyста • Спортивний масажист WYMOWA <i>Sportywnyj masażyst</i> TŁUMACZENIE Masażyста sportowy • Сестра медична з масажу WYMOWA <i>Sestra medyczna (brat medyczny) z masażu</i> TŁUMACZENIE Pielęgniarka ze specjalnością masaż

1.3. Mapa zbioru

W Ukrainie do działalności zawodowej związanej z fizjoterapią i masażem przypisanych jest więcej zawodów niż w Polsce. Wśród nich znajdują się też takie, które w sposób bezpośredni związane są z działalnością medyczną. Masaż czy fizjoterapia należą w Ukrainie do specjalności pielęgniarskich.

Obecnie w Polsce usługi fizjoterapeutyczne mogą być wykonywane tylko przez osoby posiadające do tego formalne prawo, które nadaje [Krajowa Izba Fizjoterapeutów](#). W Ukrainie natomiast nie występują podobne ograniczenia w dostępie do tego typu działalności zawodowej. Choć (PL) Fizjoterapeuta i (UA) Fizjoterapeuta to zawody podobne pod względem czynności zawodowych, fizjoterapeuta w Polsce to zawód regulowany [ustawą z dnia 25 września 2015 r. o zawodzie fizjoterapeuty](#). Przy tym, technik fizjoterapii, licencjat fizjoterapii, magister fizjoterapii, specjalista fizjoterapii to tytuły zawodowe (PL) Fizjoterapeuty i do każdego z nich odnosi się ta ustawa.

W przypadku (UA) Specjalisty rehabilitacji fizycznej i (PL) Specjalisty fizjoterapii podobieństwo nazw może być mylące. (UA) Specjalista rehabilitacji fizycznej nie jest odpowiednikiem polskiego specjalisty fizjoterapii. Spełnia raczej formalne wymogi wygaszanego w Polsce zawodu (PL) Technika fizjoterapii. Natomiast aby zostać (PL) Specjalistą fizjoterapii w Polsce, należy nie tylko posiadać wykształcenie wyższe magisterskie (lub – w okresie przejściowym – inne, lecz uzupełnione 6-letnim okresem doświadczenia zawodowego), ale również ukończyć specjalizację i zdać państwowy egzamin specjalizacyjny (zob. 2.3.4).

(PL) Technik fizjoterapii to zawód, dla którego nie prowadzi się już kształcenia. Dyplom (PL) Technika fizjoterapii uzyskiwało się w szkołach policealnych, do których ostatni nabór był w 2004 roku. Obecnie osoba z tytułem technika fizjoterapii wykonuje w Polsce zawód fizjoterapeuty.

W obu krajach nie są uregulowane zawody związane z wykonywaniem masażu, choć trwają (stan na lipiec 2023 r.) w Polsce prace legislacyjne w tym zakresie w odniesieniu do zawodu (PL) Technika masażysty.

Porównanie ogólnych zadań zawodowych

OGÓLNE ZADANIA ZAWODOWE	(PL) FIZJOTERAPEUTA	(UA) FIZJOTERAPEUTA	(PL) SPECJALISTA FIZJOTERAPII	(PL) TECHNIK FIZJOTERAPII	(UA) ASYSTENT FIZJOTERAPII	(UA) SPECJALISTA REHABILITACJI RUCHOWEJ	(UA) PIELĘGNIARKA ZE SPECJALNOŚCIĄ	(PL) TECHNIK MASAŻYSTA	(PL) MASAŻYSTA	(UA) MASAŻYSTA SPORTOWY
	diagnozowanie									
diagnozowanie pod nadzorem										
kwalifikowanie do terapii i jej planowanie										
wykonywanie zabiegów										
wsparcie w adaptacji										
stosowanie wyrobów medycznych										
obsługa sprzętu										
orzecznictwo										
promocja zdrowia										
doskonalenie zawodowe										

Orientacyjne poziomy wykształcenia wymagane lub preferowane dla danego zawodu według krajowych ram kwalifikacji (NQF), odniesionych do europejskich ram kwalifikacji (ERK/EQF).

	PL	UA
POZIOM 7 NQF kwalifikacje ze szkolnictwa wyższego (np. tytuł magistra/specjalisty)	SPECJALISTA FIZJOTERAPII FIZJOTERAPEUTA	FIZJOTERAPEUTA
POZIOM 6 NQF kwalifikacje ze szkolnictwa wyższego (np. tytuł licencjata lub bakałwra)		ASYSTENT FIZJOTERAPEUTY
POZIOM 5 NQF W Ukrainie: kwalifikacje ze szkolnictwa wyższego (tytuł młodszego bakałwra / młodszego specjalisty) W Polsce: niektóre kwalifikacje ze szkolnictwa branżowego	TECHNIK MASAŻYSTA TECHNIK FIZJOTERAPII	SPECJALISTA REHABILITACJI RUCHOWEJ PIELĘGNIARKA ZE SPECJALNOŚCIĄ FIZJOTERAPIA PIELĘGNIARKA ZE SPECJALNOŚCIĄ MASAŻ MASAŻYSTA SPORTOWY MASAŻYSTA
POZIOM 4 NQF kwalifikacje ze szkolnictwa średniego ogólnokształcącego lub (niektóre) z branżowego		

2. ANALIZA PORÓWNAWCZA POSZCZEGÓLNYCH ZAWODÓW W ZBIORZE

2.1. (PL) Fizjoterapeuta • (UA) Fizjoterapeuta (Фізичний терапевт)

2.1.1. Dane identyfikacyjne zawodu

PL	UA
Fizjoterapeuta (22920)	Фізичний терапевт
ZAWÓD REGULOWANY	WYMOWA <i>Fizycznyj terapeut</i> TŁUMACZENIE Fizjoterapeuta

2.1.2. Podobieństwa i różnice

(PL) Fizjoterapeuta i (UA) Fizjoterapeuta to

ZAWODY BARDZO PODOBNE

Oba zawody mają podobny zakres czynności zawodowych, choć (PL) Fizjoterapeuta może też wydawać opinie i orzeczenia dotyczące stanu funkcjonalnego osób. Co ważne, zawód fizjoterapeuty jest obecnie w Polsce zawodem regulowanym na mocy *Ustawy o zawodzie fizjoterapeuty* (Dz.U. 2015 poz. 1994), która weszła w życie w 2016 r. Dostęp do niego wiąże się więc z obowiązkiem posiadania formalnego prawa wykonywania zawodu fizjoterapeuty (zob. 2.3.5).

2.1.3. Opis zadań zawodowych

(PL) FIZJOTERAPEUTA	(UA) FIZJOTERAPEUTA
Synteza: ma na celu poprawę kondycji psychofizycznej pacjenta walkę z bólem i ograniczeniami ruchowymi, a w efekcie przywrócenie do pełnej sprawności organizmu. W swojej pracy stosuje leczenie metodami niefarmakologicznymi i nieoperacyjnymi. Bada i leczy lub nadzoruje leczenie pacjentów z zaburzeniami neuromięśniowymi mięśniowo-szkieletowymi oraz sercowo-naczyniowymi i oddechowymi, klasyfikując pacjentów do leczenia	Synteza: brak oficjalnej syntezy.

(PL) FIZJOTERAPEUTA	(UA) FIZJOTERAPEUTA
fizjoterapeutycznego. Stosuje leczenie czynnościowe i fizykalne, podejmuje działania profilaktyczne dla zapobiegania leczenia lub zmniejszenia objawów zarówno chorób somatycznych jak i psychicznych.	

ZADANIA ZAWODOWE

(PL) FIZJOTERAPEUTA	(UA) FIZJOTERAPEUTA

DIAGNOZOWANIE

• dokonuje diagnostyki funkcjonalnej pacjenta • przeprowadza testy czynnościowe i fizykalne określające sprawność ruchową pacjentów, w celu określenia zakresu fizjoterapii • dokonuje oceny napięcia mięśniowego z użyciem aparatury diagnostycznej • przeprowadza badanie zakresów ruchów czynnych i biernych kręgosłupa oraz stawów obwodowych z użyciem aparatury diagnostycznej • prowadzi elektrodiagnostykę	• przeprowadza diagnostykę osób z zaburzeniami motorycznymi • przeprowadza obserwację, wizualnie identyfikuje zaburzenia motoryczne i możliwe przyczyny ich występowania • zbiera wywiad dotyczący zaburzeń

KWALIFIKOWANIE I PLANOWANIE TERAPII

• kwalifikuje do fizykoterapii, kinezyterapii i masażu • planuje fizykoterapię, kinezyterapię i masaż • ustala indywidualny program ćwiczeń fizjoterapeutycznych odpowiednich dla danego schorzenia i stanu chorego	• określa w zakresie swoich kompetencji potrzebę dla kierowania osób z zaburzeniami ruchu do innych specjalistów • określa cele fizykoterapii • wybiera optymalną kombinację środków, metod i form fizykoterapii • wybiera metody i środki kontroli stanu osoby z zaburzeniami ruchu podczas terapii • sporządza plan fizykoterapii i dokumentuje go

PRZEPROWADZANIE ZABIEGÓW

• prowadzi fizykoterapię, kinezyterapię i masaż	• udziela w razie potrzeby pierwszej pomocy w nagłych przypadkach

PRZEPROWADZANIE ZABIEGÓW

- nawiązuje kontakt z chorym, w celu zapewnienia jego współpracy w zajęciach fizjoterapeutycznych
- realizuje program fizykoterapii
- ocenia skuteczność realizacji planu fizykoterapii
- potrafi ocenić skuteczność realizacji programu fizykoterapii

STOSOWANIE WYROBÓW MEDYCZNYCH

- dobiera wyroby medyczne do potrzeb pacjenta
- zleca wyroby medyczne, zgodnie z przepisami wydanymi na podstawie art. 38 ust. 4 ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o refundacji leków, środków spożywczych specjalnego przeznaczenia żywieniowego oraz wyrobów medycznych (Dz. U. z 2021 r. poz. 523, 1292, 1559 i 2054)
- uczy pacjentów posługiwania się wyrobami medycznymi
- wypisuje wnioski na zaopatrzenie ortopedyczne (kule, laski, wózki, protezy)
- używa produktów medycznych, urządzeń, sprzętu, środków technicznych i innych technologii wspomagających, niezbędnych do prowadzenia fizykoterapii

WSPARCIE W ADAPTACJI

- prowadzi fizjoterapię i psychoterapię u osób po amputacji kończyn i zaopatrzonych w protezy
- uczy pacjentów mechanizmów kompensacyjnych i adaptacji do zmienionego potencjału funkcji ciała i aktywności
- organizuje i nadzoruje terapię zajęciową, przekwalifikowanie zawodowe osób ze schorzeniami narządu ruchu i osób z protezowanymi kończynami oraz adaptacji do życia i pracy

PROMOCJA ZDROWIA

- uczestniczy w działaniach dotyczących promocji zdrowia i zapobiegania chorobom
- prowadzi działalność fizjoprofilaktyczną, polegającą na popularyzowaniu zachowań prozdrowotnych oraz kształtowaniu i podtrzymywaniu sprawności i wydolności osób
- zachęca do udziału w działaniach na rzecz poprawy stanu zdrowia oraz planowania w zakresie utrzymania zdrowego stylu życia
- uczestniczy w opracowywaniu i wdrażaniu programów wspierających zdrowy styl życia, w tym programy aktywności fizycznej

PROMOCJA ZDROWIA	
w różnym wieku w celu zapobiegania niepełnosprawności	uczestniczy w przygotowaniu i prowadzeniu działań mających na celu promowania przestrzegania zdrowego stylu życia, zapobiegania chorobom i niepełnosprawności
PROWADZENIE DOKUMENTACJI	
prowdzi dokumentację ćwiczeń i zabiegów fizjoterapeutycznych oraz ich wpływu na wydolność i sprawność ruchową pacjentów	prowdzi i przechowuje dokumentację z działalności zawodowej
ORZECZNICTWO	
wydaje opinie i orzeczenia odnośnie do stanu funkcjonalnego osób poddawanych fizjoterapii oraz przebiegu procesu fizjoterapii	
DOSKONALENIE ZAWODOWE	
doskonali swoją wiedzę i umiejętności, między innymi poprzez uczestnictwo w podplomowym kształceniu ustawicznym	stale podnosi swoje kwalifikacje i poszerza swoją wiedzę uczestniczy – w ramach swoich kompetencji – w opracowywaniu propozycji strategii rozwoju dla opieki zdrowotnej na Ukrainie w zakresie świadczenia usług fizykoterapii (tylko w najwyższej kategorii kwalifikacji)
ZADANIA DODATKOWE	
kieruje poradnią, zakładem rehabilitacji lub fizjoterapii bierze udział w doskonaleniu zawodowym (szkoleniu) innych pracowników medycznych prowdzi badania naukowe i publikuje ich wyniki	organizuje pracę asystentów fizykoterapii (tylko w najwyższej kategorii kwalifikacji) udziela konsultacji w zakresie fizykoterapii innym fizjoterapeutom i asystentom fizjoterapeutów (tylko w II, I i najwyższej kategorii kwalifikacji)
TYPOWE MIEJSCA PRACY	
placówki służby zdrowia, takie jak: szpitale, przychodnie, sanatoria, uzdrowiska, ośrodki rehabilitacyjne, poradnie i zakłady pracy chronionej oraz aktywizacji zawodowej placówki opieki społecznej, takie jak: dzienne domy pomocy społecznej, domy pomocy społecznej, warsztaty terapii zajęciowej	placówki spełniające kryteria dotyczące działalności podmiotów świadczących usługi medyczne, rehabilitacyjne, zdrowotne i sportowe, edukacyjne lub społeczne miejsce zamieszkania / pobytu osoby niepełnosprawnej ruchowo

TYPOWE MIEJSCA PRACY

• organizacje rządowe i pozarządowe (np. warsztaty terapii zajęciowej) • placówki oświatowe (specjalne ośrodki szkolno-wychowawcze, przedszkola) i szkoły wyższe • kluby sportowe • gabinety odnowy biologicznej • sklepy medyczne, firmy zajmujące się dystrybucją sprzętu ortopedycznego • może także prowadzić własną działalność, polegającą na świadczeniu usług w indywidualnym gabinecie fizjoterapeutycznym	• może prowadzić działalność jako indywidualny przedsiębiorca

2.1.4. Kwalifikacje niezbędne / preferowane do podjęcia pracy w zawodzie

(PL) FIZJOTERAPEUTA	(UA) FIZJOTERAPEUTA
POZIOM ERK/EQF 7	POZIOM ERK/EQF 7
Ukończenie jednolitych studiów magisterskich na kierunku fizjoterapia. (LUB) (przed 1.10.2017 r.) Ukończenie studiów licencjackich i uzupełniających magisterskich na kierunku fizjoterapia (ORAZ) 3-letnie doświadczenie zawodowe. (LUB) (przed 1.10.2017 r.) Ukończenie studiów licencjackich na kierunku fizjoterapia lub pokrewnym (ORAZ) 6-letnie doświadczenie zawodowe. (LUB) (przed 1.10.2017 r.) Ukończenie szkoły policealnej i uzyskanie tytułu zawodowego technika fizjoterapii (ORAZ) 6-letnie doświadczenie zawodowe.	Ukończenie studiów magisterskich na kierunku opieka zdrowotna w specjalności fizykoterapia (LUB) na kierunku Opieka Zdrowotna w specjalności Rehabilitacja Ruchowa (LUB) na kierunku Wychowanie Fizyczne, Sport i Zdrowie Człowieka w specjalności Rehabilitacja Ruchowa. Brak wymagań dotyczących doświadczenia zawodowego.

DOKUMENT POTWIERDZAJĄCY KWALIFIKACJE W ZAWODZIE

- dyplom magistra
- dyplom licencjacki oraz dokumenty potwierdzające doświadczenie zawodowe
- dyplom technika fizjoterapii oraz dokumenty potwierdzające doświadczenie zawodowe
- prawo wykonywania zawodu fizjoterapeuty i wpis do Krajowego Rejestru Fizjoterapeutów
- dyplom magistra

DODATKOWE INFORMACJE

Prawo wykonywania zawodu fizjoterapeuty ma osoba, które spełnia dodatkowo następujące warunki (łącznie):

- 1) pełna zdolność do czynności prawnych
- 2) odpowiedni stan zdrowia pozwalający na wykonywanie zawodu fizjoterapeuty
- 3) niekaralność (brak prawomocnego wyroku) za umyślne przestępstwo przeciwko życiu i zdrowiu, wolności seksualnej i obyczajności
- 4) znajomość języka polskiego w stopniu wystarczającym do wykonywania zawodu fizjoterapeuty

Wraz z nabywaniem doświadczenia w zawodzie Fizjoterapeuty (UA) uzyskać można:

II kategorię kwalifikacji, tj. zaświadczenie o przyznaniu II kategorii kwalifikacji w dziedzinie fizykoterapii, które oznacza co najmniej 5 lat doświadczenia zawodowego;

I kategorię kwalifikacji, tj. zaświadczenie o przyznaniu I kategorii kwalifikacji w dziedzinie fizykoterapii, które oznacza co najmniej 7 lat doświadczenia zawodowego

Wyższą kategorię kwalifikacji, tj. zaświadczenie o przyznaniu wyższej kategorii kwalifikacji, które oznacza co najmniej 10 lat

2.1.5. Ścieżka dostępu do zawodu (PL) Fizjoterapeuta

Obecnie w Polsce zawód fizjoterapeuty jest zawodem regulowanym. Jest to zawód medyczny, którego wykonywanie wymaga posiadania prawa do wykonywania zawodu fizjoterapeuty.

Prawo takie przyznaje [Krajowa Izba Fizjoterapeutów](#) na wniosek osoby zainteresowanej.

Procedura jest odpłatna.

Dla jego uzyskania konieczne jest wykształcenie wyższe – magisterskie lub dla osób sprzed 2017 r. licencjackie lub policealne w zawodzie technik fizjoterapii, ale uzupełnione co najmniej 6-letnim stażem.

2.2. (PL) Specjalista fizjoterapii

2.2.1. Dane identyfikacyjne zawodu

PL	UA
Fizjoterapeuta (229202)	Brak odpowiednika

2.2.2. Podobieństwa i różnice

WAŻNE

Specjalista fizjoterapii (PL) nie jest zawodem podobnym do Specjalisty rehabilitacji ruchowej (UA). (zob. 2.4). Specjalista fizjoterapii (PL) to osoba, która spełniła warunki konieczne do uzyskania prawa do wykonywania zawodu Fizjoterapeuty (PL) (zob.2.1) i dodatkowo ukończyła specjalizację w zawodzie (zob.2.2.4 i 2.2.5).

2.2.3. Opis zadań zawodowych

(PL) SPECJALISTA FIZJOTERAPII

Synteza: planuje, przeprowadza i kontroluje efektywność procesu rehabilitacji medycznej; ocenia stan osoby poddawanej zabiegom fizjoterapeutycznym oraz wykonuje badania niezbędne do programowania fizjoterapii; wydaje opinie i orzeczenia dotyczące stanu zdrowia osób poddawanych fizjoterapii oraz jej przebiegu.

ZADANIA ZAWODOWE

(PL) SPECJALISTA FIZJOTERAPII

DIAGNOZOWANIE

- przeprowadza badania diagnostyczne w celu określenia potrzeby i zakresu zabiegów fizjoterapeutycznych, kinezyterapii indywidualnej, kinezyterapii ogólnie usprawniającej, terapii zajęciowej itp.
- wykonuje czynności związane z diagnostyką funkcjonalną układu ruchu, układu krążenia i układu oddechowego z uwzględnieniem praktycznego przeprowadzania testów wysiłkowych oraz wyznaczeniem optymalnych obciążeń treningowych

DIAGNOZOWANIE

- dokonuje oceny napięcia mięśniowego nie tylko z użyciem obserwacji i technik manualnych, ale także z użyciem aparatury diagnostycznej; (specjalista i fizjoterapeuta)
- wykonuje USG dla potrzeb oceny czynności narządu ruchu oraz elektromiografię powierzchniową – EMG (tylko specjalista)
- przeprowadza badanie zakresów ruchów czynnych i biernych kręgosłupa oraz stawów obwodowych z użyciem aparatury diagnostycznej (poziom rozszerzony i specjalistyczny)
- prowadzi elektrodiagnostykę (poziom rozszerzony i specjalistyczny)
- wykonuje badania EKG dla potrzeb fizjoterapii
- przeprowadza badania spirometryczne dla potrzeb fizjoterapii i dokonuje interpretacji wyników
- dokonuje oceny osłuchowej klatki piersiowej dla potrzeb fizjoterapii

KWALIFIKOWANIE DO TERAPII I JEJ PLANOWANIE

- kwalifikuje do fizykoterapii, kinezyterapii i masażu
- planuje fizykoterapię, kinezyterapię i masaż

PRZEPROWADZANIE ZABIEGÓW

- zlecanie zabiegów fizjoterapeutycznych i dokonywanie oceny reakcji organizmu pacjenta na wykonywany zabieg (specjalista)
- prowadzi i / lub nadzoruje fizykoterapię, kinezyterapię i masaż
- nadzoruje wykonywanie procedur z zakresu kinezyterapii ujętych w programie specjalizacji w dziedzinie fizjoterapii (tylko specjalista)
- wykonuje stymulację śródmięśniową – dry needling (tylko specjalista)

WSPÓŁPRACA Z INNYMI SPECJALISTAMI I PACJENTEM

- nawiązuje kontakt z chorym, w celu zapewnienia jego współpracy w zajęciach fizjoterapeutycznych
- zaleca konsultacje z lekarzem specjalistą w przypadku wątpliwości odnośnie stanu zdrowia pacjenta i przebiegu procesu fizjoterapii

STOSOWANIE WYROBÓW MEDYCZNYCH

- dobiera wyroby medyczne do indywidualnych potrzeb pacjenta
- zleca wyroby medyczne, zgodnie z przepisami wydanymi na podstawie art. 38 ust. 4 ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o refundacji leków, środków spożywczych specjalnego przeznaczenia żywieniowego oraz wyrobów medycznych (Dz. U. z 2021 r. poz. 523, 1292, 1559 i 2054)
- uczy pacjentów posługiwania się wyrobami medycznymi
- dobieranie i dopasowywanie odpowiedniego zaopatrzenia ortopedycznego pacjentów oraz sporządzanie wniosków na przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze

WSPARCIE W ADAPTACJI

- prowadzi fizjoterapię i psychoterapię u osób po amputacji kończyn i zaopatrzonych w protezy
- uczy pacjentów mechanizmów kompensacyjnych i adaptacji do zmienionego potencjału funkcji ciała i aktywności
- organizuje i nadzoruje terapię zajęciową, przekwalifikowanie zawodowe osób ze schorzeniami narządu ruchu i osób z protezowanymi kończynami oraz adaptacji do życia i pracy

PROMOCJA ZDROWIA

- prowadzi działalność fizjoprofilaktyczną, polegającą na popularyzowaniu zachowań prozdrowotnych oraz kształtowaniu i podtrzymywaniu sprawności i wydolności osób w różnym wieku w celu zapobiegania niepełnosprawności

PROWADZENIE DOKUMENTACJI

- prowadzi dokumentację
- wypisuje wnioski na zaopatrzenie ortopedyczne (kule, laski, wózki, protezy)
- posługuje się nowoczesnymi systemami gromadzenia i przetwarzania danych

ORZECZNICTWO

- wydaje opinie i orzeczenia odnośnie do stanu funkcjonalnego osób poddawanych fizjoterapii oraz przebiegu procesu fizjoterapii

DOSKONALENIE ZAWODOWE

- stale doskonalili swoje umiejętności poprzez samokształcenie, udział w szkoleniach, konferencjach i seminariach naukowych
- prowadzi badania naukowe i publikuje ich wyniki

ZADANIA DODATKOWE

- prowadzi działalność dydaktyczną, biorąc udział w doskonaleniu zawodowym (szkoleniu) innych pracowników medycznych
- kieruje poradnią, zakładem rehabilitacji lub fizjoterapii ośrodka rehabilitacji dziennej / oddziału rehabilitacji / fizjoterapii ogólnoustrojowej
- organizuje pracę zespołu rehabilitacyjnego
- prowadzi własny gabinet rehabilitacyjny

2.2.4. Kwalifikacje niezbędne / preferowane do podjęcia pracy w zawodzie

(PL) SPECJALISTA FIZYKOTERAPII
POZIOM ERK/EQF 7
Ukończenie specjalizacji w szkoleniu podyplomowym (kształcenie specjalizacyjne zakończone nadaniem tytułu specjalisty) w określonej dziedzinie fizjoterapii (ORAZ) Zdanie egzaminu specjalizacyjnego
DOKUMENT POTWIERDZAJĄCY KWALIFIKACJE W ZAWODZIE
• tytuł specjalisty fizjoterapii• dyplom magistra
DODATKOWE INFORMACJE
Żeby przystąpić do szkolenia specjalizacyjnego należy: • posiadać prawo do wykonywania zawodu Fizjoterapeuty (PL)• złożyć wniosek do wojewody właściwego ze względu na obszar województwa, na terenie którego zamierza odbywać szkolenie specjalizacyjne

2.2.5. Ścieżka dostępu do zawodu (PL) Specjalista fizjoterapii

Informacje o szczegółach procedury rozpoczynania specjalizacji, jej kosztu i przebiegu oraz egzaminie specjalizacyjnym określa Rodz. V [Ustawy z dnia 25 września 2015 r. o zawodzie fizjoterapeuty, Dz.U. 2015 poz. 1994.](#)

Procedura ta jest odpłatna. Koszty ponosi wnioskodawca.

2.3. (PL) Technik fizjoterapii • (UA) Asystent fizjoterapeuty (Асистент фізичного терапевта)

2.3.1. Dane identyfikacyjne zawodu

PL	UA
Technik fizjoterapii (32540)	Асистент фізичного терапевта
ZAWÓD REGULOWANY	WYMOWA <i>Asystent fizycznego terapeuta</i> TŁUMACZENIE Asystent fizjoterapeuty

2.3.2. Podobieństwa i różnice

Technik fizjoterapii (PL) i Asystent fizjoterapeuty (UA) to

ZAWODY POKREWNE

Ważne! Po wejściu w życie ustawy o zawodzie fizjoterapeuty, czyli po tym jak Fizjoterapeuta (PL) stał się zawodem regulowanym, nie ma już możliwości kształcenia się w zawodzie Technik fizjoterapii (PL).

Asystent fizjoterapeuty (UA) musi więc przejść ścieżkę uzyskania w Polsce prawa do wykonywania zawodu Fizjoterapeuty, czyli m.in. wykazać się 6-letnim doświadczeniem zawodowym oraz spełnić inne wymagane warunki (zob.2.1).

2.3.3. Opis zadań zawodowych

(PL) TECHNIK FIZJOTERAPII	(UA) ASYSTENT FIZJOTERAPEUTY
Synteza: wykonuje zabiegi z zakresu kinezyterapii, fizykoterapii, balneoterapii i masażu leczniczego, w celu zahamowania i likwidacji procesu chorobowego, kompensacji lub restytucji ubytków czynnościowych organizmu albo adaptacji ustroju do nowych warunków w wypadku utraty części ciała bądź jej uszkodzenia.	Synteza: zapewnia rozwój, utrzymanie i przywrócenia funkcji motorycznych i zdolności funkcjonalnej człowieka w ciągu całego życia. Bezpośrednio podlega fizykoterapeucie.

ZADANIA ZAWODOWE	
(PL) TECHNIK FIZJOTERAPII	(UA) ASYSTENT FIZJOTERAPEUTY
DIAGNOZOWANIE (SKRÓCONE LUB POD NADZOREM FIZJOTERAPEUTY)	
• przeprowadza diagnozę funkcjonalną układu ruchu, układu krążenia i układu oddechowego pacjenta • przeprowadza skrócone badanie fizjoterapeutyczne przed zabiegiem w celu ustalenia aktualnych przeciwwskazań • ocenia poprawność i efekty wykonanego zabiegu fizjoterapeutycznego	• przeprowadza bieżącą i etapową kontrolę stanu osób z zaburzeniami ruchowymi podczas realizacji programu fizykoterapii i pod kierunkiem fizykoterapeuty • wykonuje testy i pomiary w celu identyfikacji zaburzeń ruchu pod kierunkiem fizykoterapeuty
WYKONYWANIE ZABIEGÓW	
• wykonuje zabiegi na zlecenie lekarza lub fizjoterapeuty • wykonuje zabiegi w zakresie kinezyterapii indywidualnej (ćwiczenia bierne, czynno-bierne, redresyjne, samowspomagane, czynne w odciążeniu, czynno-wolne, czynno-oporowe, czynne z zakresu pionizacji i nauki chodzenia) • stosuje kinezyterapię ogólnie usprawniającą (ćwiczenia w wodzie, ćwiczenia gimnastyki porannej), prowadzi zajęcia sportowe dla osób z niepełnosprawnościami • stosuje kompleksowe techniki kinezyterapeutyczne i terapii zajęciowej: reedukacja nerwowo-mięśniowa, trening oporowy, nauka czynności życia codziennego • wykonuje masaż klasyczny i w środowisku wodnym (masaż wirowy, podwodny, z katedry natryskowej) oraz po odpowiednim przeszkoleniu – inne odmiany masażu (izometryczny, segmentarny, punktowy, przyrządowy, chiński), w celu leczenia i rehabilitacji schorzeń wewnętrznych, reumatologicznych, ortopedycznych, neurologicznych itp. • wykonuje zabiegi fizykoterapeutyczne, balneologiczne i klimatoterapeutyczne: ciepolecznictwo, światłolecznictwo, diatermia, ultradźwięki, wodolecznictwo, balneo-	• realizuje program fizykoterapii pod kierunkiem fizykoterapeuty • udziela w razie potrzeby pierwszej pomocy w nagłych przypadkach

WYKONYWANIE ZABIEGÓW	
i klimatoterapia, w celu profilaktyki, leczenia i rehabilitacji w poszczególnych schorzeniach u dzieci i dorosłych	
ZAOPATRZENIE ORTOPEDYCZNE	
na zlecenie lekarza lub fizjoterapeuty dobiera dla pacjenta zaopatrzenie ortopedyczne, czyli podejmuje działania związane z dobozem, budową, dopasowaniem i stosowaniem przedmiotów ortopedycznych	
OBSŁUGA SPRZĘTU	
obsługuje sprzęt oraz urządzenia i aparaturę: lampy emitujące promienie ciepłe i świetlne, galwanostymulatory, przyrządy i kolumny do ćwiczeń oporowych, stoły do pionizacji, wózki inwalidzkie, spirometry, negatoskopy, aparaty do diatermii kondensatorowej i indukcyjnej oraz inne	używa produktów medycznych, urządzeń, sprzętu, środków technicznych i innych technologii wspomagających, niezbędnych do prowadzenia fizykoterapii
PROMOCJA ZDROWIA	
	zachęca do udziału w działaniach na rzecz poprawy stanu zdrowia oraz planowania w zakresie utrzymania zdrowego stylu życia uczestniczy w opracowywaniu i wdrażaniu programów wspierających zdrowy styl życia, w tym programy aktywności fizycznej uczestniczy w przygotowaniu i prowadzeniu działań mających na celu promowania przestrzegania zdrowego stylu życia, zapobiegania chorobom i niepełnosprawności
DOSKONALENIE ZAWODOWE	
	podnosi swoje kwalifikacje zawodowe uczestniczy w opracowywaniu i rozpowszechnianiu materiałów edukacyjnych i programów szkoleniowych dla asystentów fizjoterapeutów (<i>tylko w najwyższej kategorii kwalifikacji</i>) uczestniczy w działalności krajowej i międzynarodowej społeczności zawodowej (<i>tylko w najwyższej kategorii kwalifikacji</i>)

PROWADZENIE DOKUMENTACJI	
• prowadzi dokumentację medyczną postępowania fizjoterapeutycznego, opisującą przebieg leczenia	• prowadzi i przechowuje dokumentację z działalności zawodowej
TYPOWE MIEJSCA PRACY	
• placówki służby zdrowia, takich jak: szpitale, przychodnie, sanatoria, uzdrowiska, ośrodki rehabilitacyjne, poradnie i zakłady pracy chronionej, hospicja • placówki opieki społecznej, takich jak: dzienne domy pomocy społecznej, domy pomocy społecznej, warsztaty terapii zajęciowej • przychodnie • kluby i ośrodki sportowe • placówki edukacyjne (szkoły, przedszkola) • kluby fitness i ośrodki Spa & Wellness • gabinety odnowy biologicznej • sklepy specjalistycznego zaopatrzenia medycznego	• placówki spełniające kryteria dotyczące działalności podmiotów świadczących usługi medyczne, rehabilitacyjne, zdrowotne i sprawnościowe, sportowe, rekreacyjne, edukacyjne lub społeczne • miejsce zamieszkania / pobytu osoby niepełnosprawnej ruchowo • może prowadzić działalność jako indywidualny przedsiębiorca

2.3.4. Kwalifikacje niezbędne / preferowane do podjęcia pracy w zawodzie

(PL) TECHNIK FIZJOTERAPII	(UA) ASYSTENT FIZJOTERAPEUTY
POZIOM ERK/EQF 4	POZIOM ERK/EQF 6
Ważne! Obecnie nie ma możliwości kształcenia w zawodzie Technik fizjoterapii (PL). Określenie to odnosiło się do absolwentów szkoły policealnej kształcącej w tym zakresie, zanim zawód Fizjoterapeuty nie został uregulowany ustawą z dnia 25 września 2015 r. o zawodzie fizjoterapeuty, Dz.U. 2015 poz. 1994.	Ukończenie studiów I stopnia (bakaławr) studiów na odpowiednim kierunku (fizjoterapia, ochrona zdrowia, rehabilitacja ruchowa. Brak wymagań dotyczących doświadczenia zawodowego.
DOKUMENT POTWIERDZAJĄCY KWALIFIKACJE W ZAWODZIE	
• dyplom technika fizjoterapii	• dyplom bakaławra

DODATKOWE INFORMACJE

Wraz z nabywaniem doświadczenia w zawodzie Asystent fizjoterapeuty (UA) uzyskać można:

- *II kategorię kwalifikacji*, tj. zaświadczenie o potwierdzeniu / przyznaniu II kwalifikacji kategorii w zakresie fizykoterapii, ponad 5-letnie doświadczenie zawodowe
- *I kategorię kwalifikacji*, tj. zaświadczenie o przyznaniu I kategorii kwalifikacji w dziedzinie fizykoterapii, które oznacza co najmniej 7 lat doświadczenia zawodowego
- *Wyższą kategorię kwalifikacji*, tj. zaświadczenie o przyznaniu wyższej kategorii kwalifikacji, które oznacza co najmniej 10 lat doświadczenia zawodowego

2.3.5. Ścieżka dostępu do zawodu (PL) Technik fizjoterapii

Obecnie nie ma możliwości wykonywania zawodu Technika fizjoterapii (PL) ze względu na to, że działalność zawodowa w zakresie fizjoterapii została w Polsce uregulowana. Zgodnie z prawem, tylko osoba posiadająca prawo wykonywania zawodu fizjoterapeuty (PL) może taką działalność prowadzić.

Przepisy przejściowe zezwalają na ubieganie się o prawo do wykonywania zawodu Fizjoterapeuty (PL) osobie z wykształceniem kierunkowym niemagisterskim, ale tylko jeśli posiada udokumentowane co najmniej 6-letnie doświadczenie zawodowe. Więcej informacji: pkt 2.1 oraz na stronie [Krajowej Izby Fizjoterapeutów](#)

2.4. (UA) Specjalista rehabilitacji ruchowej (Фахівець з фізичної реабілітації) • (UA) Pielęgniarka ze specjalnością fizjoterapia (Сестра медична з фізіотерапії)

2.4.1. Dane identyfikacyjne zawodu

PL	UA	
Brak odpowiednika	Фахівець з фізичної реабілітації WYMOWA <i>Fachiweć z fizycznej rehabilitacji</i> TŁUMACZENIE Specjalista rehabilitacji ruchowej	Сестра медична з фізіотерапії WYMOWA <i>Sestra medyczna z fizioterapiji</i> TŁUMACZENIE Pielęgniarka ze specjalnością fizjoterapia

2.4.2. Podobieństwa i różnice

(UA) Specjalista rehabilitacji ruchowej oraz (UA) Pielęgniarka ze specjalnością fizjoterapia to

ZAWODY POKREWNE

do obecnie wygaszanego zawodu (PL) Technik fizjoterapii, który w tej sytuacji może zostać odniesiony do zawodu (PL) Fizjoterapeuta. (UA) Specjalista rehabilitacji ruchowej oraz (UA) Pielęgniarka ze specjalnością fizjoterapia obejmują jednak dużo węższy zakres zadań zawodowych niż w przypadku (PL) Fizjoterapeuty. Występują też różnice w poziomie wymaganego wykształcenia.

Z kolei, Pielęgniarka ze specjalnością fizjoterapia (UA) to zawód, który wiąże się dodatkowo z wiedzą medyczną. Osoba taka pracuje pod bezpośrednim nadzorem lekarza odpowiedniej specjalności.

2.4.3. Opis zadań zawodowych

(UA) SPECJALISTA REHABILITACJI RUCHOWEJ	(UA) PIELĘGNIARKA ZE SPECJALNOŚCIĄ FIZJOTERAPIA
Synteza: brak oficjalnej syntezy.	Synteza: brak oficjalnej syntezy.

ZADANIA ZAWODOWE	
(PL)	(UA)
DIAGNOZOWANIE (SKRÓCONE LUB POD NADZOREM FIZJOTERAPEUTY)	
• przeprowadza badania, określa stan funkcjonalny i poziom rozwoju fizycznego, rozpoznaje zaburzenia • analizuje postępy programu rehabilitacji i wprowadza korekty na każdym etapie	
WSPARCIE W ADAPTACJI	
	• utraconych lub zaburzonych funkcji pod kierunkiem lekarza (plan zajęć rehabilitacji ruchowej; trasa rehabilitacji osoby niepełnosprawnej / dziecka niepełnosprawnego w ciągu dnia; indywidualny plan zajęć rehabilitacji ruchowej na podstawie indywidualnego programu rehabilitacji w szpitalu, klinice, sanatorium, zakładzie rehabilitacyjnym, w domu) • uczy sposobów osiągania samodzielności w życiu codziennym, samoobsługi, poruszania się, a także utrzymania dobrej kondycji fizycznej i zdrowia • doradza krewnym i opiekunom w zakresie stwierdzonych zaburzeń i sposobów osiągnięcia przez osoby niepełnosprawne maksymalnej niezależności w samoopiece
WYKONYWANIE ZABIEGÓW	
• prowadzi działania rehabilitacyjne w celu wyeliminowania, ustania lub zmniejszenia dolegliwości bólowych, przywrócenia funkcji organizmu, osiągnięcia normalnego poziomu zdrowia, samodzielności fizycznej, aktywności i dobrego samopoczucia osób (dzieci i dorosłych) ze schorzeniami narządu ruchu; wadami ortopedycznymi, urazami domowymi, sportowymi i zawodowymi, następstwami chorób neurologicznych, układu krążenia, układu oddechowego i innych, osób starszych z powikłaniami związanymi z wiekiem	• posiada praktyczne umiejętności z zakresu fizjoterapii i balneoterapii • wykonuje zabiegi fizjoterapeutyczne zlecone przez lekarza: hydro– i elektro-zabiegi, borowinę termalną itp. • przygotowuje kąpiele lecznicze o różnym składzie chemicznym • posiada techniki resuscytacji, umie udzielić pomocy w przypadku urazu, krwawienia, zapaści, zatrucia, utonięcia, zamartwicy mechanicznej, wstrząsu anafilaktycznego, oparzeń, odmrożeń, stanów alergicznych

WYKONYWANIE ZABIEGÓW	
• opracowuje i wdraża zestaw ćwiczeń i zaleceń mających na celu poprawę funkcjonowania układu mięśniowo-szkieletowego i całego organizmu, koordynacji, zwiększenie siły mięśniowej, poprawę sprawności, przywrócenie i kompensację zaburzonych lub brakujących funkcji	
OBSŁUGA SPRZĘTU	
• potrafi wyeliminować drobne uszkodzenia sprzętu fizjoterapeutycznego	
PROMOCJA ZDROWIA	
	• bierze czynny udział w szerzeniu wiedzy medycznej wśród ludności
DOSKONALENIE ZAWODOWE	
	• stale podnosi swój poziom zawodowy
PROWADZENIE DOKUMENTACJI	
• prowadzi odpowiednie zapisy i dokumentację	• prowadzi dokumentację medyczną
TYPOWE MIEJSCA PRACY	
• placówki spełniające kryteria dotyczące działalności podmiotów świadczących usługi medyczne, rehabilitacyjne, zdrowotne i sprawnościowe, sportowe, rekreacyjne, edukacyjne lub społeczne • miejsce zamieszkania / pobytu osoby niepełnosprawnej ruchowo • może prowadzić działalność jako indywidualny przedsiębiorca	• wykonuje obowiązki zawodowe w ośrodkach rehabilitacyjnych, placówkach medycznych, oświatowych, sanatoryjnych i uzdrowiskowych, placówkach pomocy społecznej, instytucjach i organizacjach sektora państwowego, publicznego i prywatnego, prowadzi samodzielną praktykę rehabilitacyjną w ramach swoich kompetencji

2.4.4. Kwalifikacje niezbędne / preferowane do podjęcia pracy w zawodzie

(UA) SPECJALISTA REHABILITACJI RUCHOWEJ	(UA) PIELĘGNIARKA ZE SPECJALNOŚCIĄ FIZJOTERAPIA
POZIOM ERK / EQF 5	POZIOM ERK / EQF 5
Ukończenie studiów wyższych krótkiego cyklu (młodszy bakaławr) na kierunku rehabilitacja ruchowa. Brak wymagań dotyczących doświadczenia zawodowego.	Ukończenie studiów wyższych krótkiego cyklu (młodszy specjalista / bakaławr) na kierunku medycyna, specjalizacja – pielęgniarstwo, pielęgniarstwo lub położnictwo, ze specjalnością fizjoterapia. Brak wymagań dotyczących doświadczenia zawodowego.
DOKUMENT POTWIERDZAJĄCY KWALIFIKACJE W ZAWODZIE	
dypłom młodszego bakaławra	dypłom młodszego specjalisty / bakaławra
DODATKOWE INFORMACJE	
Wraz z nabywaniem doświadczenia w zawodzie Specjalista rehabilitacji ruchowej (UA) uzyskać można: II kategorię kwalifikacji, tj. zaświadczenie o potwierdzeniu / przyznaniu II kategorii kwalifikacji w zakresie rehabilitacji ruchowej, które oznacza co najmniej 2-letnie doświadczenie zawodowe I kategorię kwalifikacji, tj. zaświadczenie o przyznaniu I kategorii kwalifikacji w zakresie rehabilitacji ruchowej, które oznacza co najmniej 1 rok doświadczenia zawodowego jako specjalista rehabilitacji ruchowej II kategorii	Wraz z nabywaniem doświadczenia w zawodzie Pielęgniarka ze specjalnością fizjoterapia (UA) uzyskać można: II kategorię kwalifikacji, tj. zaświadczenie o potwierdzeniu / przyznaniu II kwalifikacji kategorii, które oznacza co najmniej 5-letnie doświadczenie zawodowe I kategorię kwalifikacji, tj. zaświadczenie o przyznaniu I kategorii kwalifikacji, które oznacza co najmniej 7-letnie doświadczenie zawodowe Najwyższą kategorię kwalifikacji, tj. zaświadczenie o potwierdzeniu / przyznaniu wyższej kategorii kwalifikacji, które oznacza co najmniej 10-letnie doświadczenie zawodowe

WAŻNE

Dla polskiego systemu uznawania kwalifikacji, wyzwaniem są ukraińskie dyplomy Młodszego bakaławra (Молодший бакалавр) i Młodszego specjalisty (Молодший спеціаліст), które uzyskuje się w średnich szkołach branżowych (technika, ucziliszcza, koledże), które formalnie są częścią

szkolnictwa wyższego. Z jednej strony, dyplomy te nie mogą być traktowane w Polsce jako świadectwa szkolne. Z drugiej strony, w polskich szkołach wyższych nie ma studiów o podobnie krótkim cyklu, dlatego nie ma możliwości stwierdzenia równoważności dyplomów Młodsze bakaławra lub Młodsze specjalisty z dyplomami wydawanymi przez polskie uczelnie w drodze nostryfikacji. Okres kształcenia potwierdzony tymi dyplomami może zostać zaliczony przez polską uczelnię na poczet studiów I stopnia. Z dyplomami tego typu rekomendowaną ścieżką jest w tej chwili kontynuacja nauki w polskim systemie szkolnictwa wyższego.

2.5. (PL) Technik masażysta • (UA) Masażysta (Масажист) • (UA) Masażysta sportowy (Спортивний масажист)

2.5.1. Dane identyfikacyjne zawodu

PL	UA	
Technik masażysta (325402)	Масажист WYMOWA <i>Masażyst</i> TŁUMACZENIE Masażysta	Спортивний масажист WYMOWA <i>Sportywnyj masażyst</i> TŁUMACZENIE Masażysta sportowy

2.5.2. Podobieństwa i różnice

(PL) Technik masażysta i (UA) Masażysta oraz (UA) Masażysta sportowy to:

ZAWODY BARDZO PODOBNE

Porównanie zadań zawodowych dla (PL) Masażysty i (UA) Masażysty sugeruje, że chodzi o bardzo podobny ich zakres, choć w przypadku zawodu ukraińskiego wydaje się on nieco węższy. W Polsce Technik masażysta wymaga kształcenia w ramach szkolnictwa branżowego, w Ukrainie uzyskania tytułu zawodowego w toku kształcenia również branżowego, ale takiego, które w Ukrainie formalnie jest uznawane za część szkolnictwa wyższego. Powoduje to wyzwania jeśli chodzi o formalne uznanie w polskim kontekście uzyskiwanego w ten sposób dyplomu. (Więcej: zob. 2.7.5). Wyodrębnionym zawodem jest w Ukrainie Masażysta sportowy, którego zadania zawodowe są włączone do zakresu zadań (PL) Masażysty, stanowią więc w Polsce specjalizację w ramach zawodu.

2.5.3. Opis zadań zawodowych

(PL) TECHNIK MASAŻYSTA	(UA) MASAŻYSTA	MASAŻYSTA SPORTOWY
Synteza: świadczy usługi w zakresie masażu; wykonuje masaże medyczne, sportowe, kosmetyczne i profilaktyczne;	Synteza: brak oficjalnej syntezy.	Synteza: brak oficjalnej syntezy.

(PL) TECHNIK MASAŻYSTA	(UA) MASAŻYSTA	MASAŻYSTA SPORTOWY
prowadzi działalność profilaktyczną, popularyzującą zachowania prozdrowotne.		

ZADANIA ZAWODOWE

(PL) TECHNIK MASAŻYSTA	(UA) MASAŻYSTA	MASAŻYSTA SPORTOWY

DIAGNOZOWANIE

dokonyje oceny parametrów podstawowych funkcji życiowych	przeprowadza wywiad dotyczy potrzeb i celów klienta	

WYKONYWANIE MASAŻU

wykonuje masaż medyczny, w tym m.in. określa wskazania, przeciwwskazania i przestrzeganie zasad wykonywania poszczególnych rodzajów masażu wykonuje masaż klasyczny, w środowisku wodnym, limfatyczny, odruchowy w podstawowym zakresie, Shantala, izometryczny, tensegracyjny, stawowy lub z użyciem przyrządów itp. wykonuje masaż sportowy, w tym m.in. dobiera rodzaj masażu sportowego do dyscypliny sportu i cyklu treningowego; dobiera metody masażu sportowego stosowane w odnowie biologicznej organizmu, wykonu masaż sportowy u kontuzjowanego zawodnika itp. wykonuje masaż kosmetyczny, relaksacyjny i profilaktyczny	wykonuje różne rodzaje masażu; w tym zna różne techniki wykonywania masażu klasycznego wdraża metody psychoterapii zorientowanej na ciało	wykonuje masaż sportowy i leczniczy zgodnie z zaleceniami lekarza podczas treningów i zawodów sportowych prowadzi działania rehabilitacyjne po urazach sportowców

PROMOCJA ZDROWIA		
• prowadzi działalność profilaktyczną, popularyzującą zachowania prozdrowotne • przestrzega zasad promocji zdrowia i zdrowego stylu życia		
DOSKONALENIE ZAWODOWE		
		• doskonalili swoją wiedzę i umiejętności w zakresie masażu oraz nowoczesnego systemu szkolenia sportowców
ZADANIA DODATKOWE		
• organizuje i kieruje pracą małych zespołów; • prowadzi działalność gospodarczą w zakresie masażu		

2.5.4. Kwalifikacje niezbędne / preferowane do podjęcia pracy w zawodzie

(PL) TECHNIK MASAŻYSTA	(UA) MASAŻYSTA	(UA) MASAŻYSTA SPORTOWY
POZIOM NQF 5	POZIOM NQF 5	
Ukończenie szkoły policealnej lub technikum w ramach zawodu Technik masażysta, co wiąże się ze zdobyciem kwalifikacji częściowej MED.10. Świadczenie usług w zakresie masażu.	Ukończenie studiów wyższych krótkiego cyklu (młodszy specjalista / bakaławra).	Ukończenie studiów wyższych krótkiego cyklu (młodszy specjalista / bakaławra). Doświadczenie zawodowe co najmniej 3 lata.
DOKUMENT POTWIERDZAJĄCY KWALIFIKACJE W ZAWODZIE		
• dyplom technika masażysty • dyplom potwierdzający kwalifikacje w zawodzie	• dyplom młodszego specjalisty / bakaławra	• dyplom młodszego specjalisty / bakaławra

2.5.5. Ścieżka dostępu do zawodu (PL) Technik masażysta

Masażysta nie jest obecnie zawodem regulowanym. Uznanie kwalifikacji w zawodzie danej osoby zależy od pracodawcy.

Pracodawcy mogą jednak preferować osoby, które mają potwierdzone kwalifikacje w polskich warunkach. Można to uzyskać poprzez potwierdzenie kwalifikacji częściowej: [MED.10. Świadczenie usług w zakresie masażu](#).

WAŻNE

Dla polskiego systemu uznawania kwalifikacji, wyzwaniem są ukraińskie dyplomy Młodsze bakaławra (Молодший бакалавр) i Młodsze specjalisty (Молодший спеціаліст), które uzyskuje się w średnich szkołach branżowych (technika, ucziliszcza, koledże), które formalnie są częścią szkolnictwa wyższego. Z jednej strony, dyplomy te nie mogą być traktowane w Polsce jako świadectwa szkolne. Z drugiej strony, w polskich szkołach wyższych nie ma studiów o podobnie krótkim cyklu, dlatego nie ma możliwości stwierdzenia równoważności dyplomów Młodsze bakaławra lub Młodsze specjalisty z dyplomami wydawanymi przez polskie uczelnie w drodze nostryfikacji. Okres kształcenia potwierdzony tymi dyplomami może zostać zaliczony przez polską uczelnię na poczet studiów I stopnia. Z dyplomami tego typu rekomendowaną ścieżką jest w tej chwili kontynuacja nauki w polskim systemie szkolnictwa wyższego.

2.6. (UA) Pielęgniarka ze specjalnością masaż (Сестра медична з масажу)

2.6.1. Dane identyfikacyjne zawodu

PL	UA
Brak odpowiednika	Сестра медична (брат медичний) з масажу WYMOWA <i>Sestra medyczna (brat medyczny) z masażu</i> TŁUMACZENIE Pielęgniarka ze specjalnością masaż

2.6.2. Podobieństwa i różnice

(UA) Pielęgniarka ze specjalnością masaż jest

ZAWODEM POKREWNYM

do (PL) Technika masażu.

(UA) Pielęgniarka ze specjalnością masaż, oprócz czynności zawodowych typowych dla (UA) Pielęgniarki (zob. zbiór zawodów *Pielęgniarki*, *Broszura nr 3/2023*). Wykonuje także zadania związane z masażem.

2.6.3. Opis zadań zawodowych

(UA) PIEŁĘGNIARKA / PIEŁĘGNIARZ ZE SPECJALNOŚCIĄ MASAŻ

Synteza: brak oficjalnej syntezy.

ZADANIA ZAWODOWE
WYKONYWANIE MASAŻU
na zlecenie lekarza wykonuje masaże i zabiegi z zakresu fizjoterapii w odniesieniu do różnych schorzeń
PROMOCJA ZDROWIA
uczestniczy w upowszechnianiu wiedzy medycznej wśród ludności
PROWADZENIE DOKUMENTACJI
prowadzi dokumentację medyczną
DOSKONALENIE ZAWODOWE
stale podnosi swój poziom zawodowy

2.6.4. Kwalifikacje niezbędne / preferowane do podjęcia pracy w zawodzie

(UA) PIELĘGNIARKA / PIELĘGNIARZ ZE SPECJALNOŚCIĄ MASAŻ
POZIOM NQF 5 LUB 6
Ukończenie studiów wyższych krótkiego cyklu (młodszy specjalista / bakaławwr) lub I stopnia (bakaławwr) na kierunku medycyna, pielęgniarstwo lub położnictwo specjalizacja – pielęgniarstwo ze specjalnością fizjoterapia.   Brak wymagań dotyczących doświadczenia zawodowego.
DOKUMENT POTWIERDZAJĄCY KWALIFIKACJE W ZAWODZIE
dyplom młodszego specjalisty / bakaławra dyplom bakaławra
DODATKOWE INFORMACJE
Wraz z nabywaniem doświadczenia w zawodzie pielęgniarka ze specjalnością fizjoterapia (UA) uzyskać można: II kategorię kwalifikacji, tj. zaświadczenie o potwierdzeniu / przyznaniu II kwalifikacji kategorii, które oznacza co najmniej 5-letnie doświadczenie zawodowe I kategorię kwalifikacji, tj. zaświadczenie o przyznaniu I kategorii kwalifikacji, które oznacza co najmniej 7-letnie doświadczenie zawodowe wyższą kategorię kwalifikacji, tj. zaświadczenie o potwierdzeniu / przyznaniu wyższej kategorii kwalifikacji, które oznacza co najmniej 10-letnie doświadczenie zawodowe

WAŻNE

Dla polskiego systemu uznawania kwalifikacji, wyzwaniem są ukraińskie dyplomy Młodsze bakaławra (Молодший бакалавр) i Młodsze specjalisty (Молодший спеціаліст), które uzyskuje się w średnich szkołach branżowych (technika, ucziliszcza, koledże), które formalnie są częścią szkolnictwa wyższego. Z jednej strony, dyplomy te nie mogą być traktowane w Polsce jako świadectwa szkolne. Z drugiej strony, w polskich szkołach wyższych nie ma studiów o podobnie krótkim cyklu, dlatego nie ma możliwości stwierdzenia równoważności dyplomów Młodsze bakaławra lub Młodsze specjalisty z dyplomami wydawanymi przez polskie uczelnie w drodze nostryfikacji. Okres kształcenia potwierdzony tymi dyplomami może zostać zaliczony przez polską uczelnię na poczet studiów I stopnia. Z dyplomami tego typu rekomendowaną ścieżką jest w tej chwili kontynuacja nauki w polskim systemie szkolnictwa wyższego.

PODSTAWY PRAWNE I INNE ŹRÓDŁA

Bielińska, J. (2023). Podręcznik polsko-ukraiński dla pielęgniarek Jolanta Bielińska ; konsultacja merytoryczna lek. Beata Godlewska. In *Podręcznik polsko-ukraiński dla pielęgniarek = Pol's'ko-ukraïns'kij pìdručnik dlâ studentiv-medikiv, likariv, fizioterapevtiv, râtuvál'nikiv ì medičnih pracivnikiv z Ukraïni*

Centrum Medyczne Kształcenia Podyplomowego (2022). Program specjalizacji w dziedzinie Fizjoterapii. Program uzupełniający dla osób posiadających odpowiednią specjalizację I stopnia wymienionych w art. 13 ust 3. ustawy o zawodzie fizjoterapeuty, na: <https://www.cmkp.edu.pl/wp-content/uploads/2022/02/PROGRAM-SPECJALIZACJI-W-DZIEDZINIE-FIZJOTERAPII-uzupelniajacy-2022.pdf>(dostęp: 20.03.23).

Centrum Medyczne Kształcenia Podyplomowego (2021). Program specjalizacji w dziedzinie Fizjoterapii. Program podstawowy dla fizjoterapeutów posiadających prawo wykonywania zawodu fizjoterapeuty oraz tytuł magistra wymieniony w art. 13 ust 3. ustawy o zawodzie fizjoterapeuty, na: <https://www.cmkp.edu.pl/wp-content/uploads/2021/11/PROGRAM-SPECJALIZACJI-W-DZIEDZINIE-FIZJOTERAPII-aktualizacja-10.11.2021-1.pdf> (dostęp: 20.03.23).

DRP MRiPS (2023). Klasyfikacja zawodów i specjalności, na: <https://psz.praca.gov.pl/rynek-pracy/bazy-danych/klasyfikacja-zawodow-i-specjalnosci> (dostęp: 20.03.23).

Dział Prawny KJF (2022). Fizjoterapeuci z Ukrainy – jaka jest sytuacja prawna uchodźców wykonujących ten zawód. *Głos Fizjoterapeuty. Biuletyn Krajowej Izby Fizjoterapeutów*, 20(3), 31–33.

ENIC–NARIC Polska (2023). Zagraniczne systemy kształcenia wyższego – Ukraina. Praktyczny przewodnik po uznawalności wykształcenia, na: <https://nawa.gov.pl/images/OPRACOWANIA-2023/UKRAINA.pdf> (dostęp: 10.07.23).

European Training Foundation. (2023). Comparison report of the European Qualifications Framework and the Ukrainian National Qualifications Framework, na: <https://europa.eu/europass/system/files/2023-02/Comparison%20report%20final%20rev%2023-02-2023%20EN.pdf> (dostęp: 11.04.23).

Fizjoterapeuta – uzyskanie uprawnień, na: <https://www.biznes.gov.pl/pl/opisy-procedur/-/proc/381> (dostęp: 22.03.23).

Fizjoterapeuta. Wyszukiwarka opisów zawodów, na: <https://psz.praca.gov.pl/rynek-pracy/bazy-danych/klasyfikacja-zawodow-i-specjalnosci/wyszukiwarka-opisow-zawodow> (dostęp: 10.03.23).

Punkt Koordynacyjny ds. Polskiej i Europejskiej Ramy Kwalifikacji. Polska Rama Kwalifikacji (PRK) i Europejska Rama Kwalifikacji (ERK), na: <https://prk.men.gov.pl/polska-rama-kwalifikacji-prk-i-europejska-rama-kwalifikacji-erk/> (dostęp: 14.07.23).

NAWA. Nostryfikacja dyplomów ukończenia studiów, na: <https://nawa.gov.pl/uznawalnosc/informacje-dla-uczelninostryfikacja-dyplomow> (dostęp: 14.07.23).

Sławiński, S. (2017). Słownik Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji. Instytut Badań Edukacyjnych.

Ustawa z dnia 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa, Dz.U. 2022 poz. 583.

Ustawa z dnia 22 grudnia 2015 r. o Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji, Dz.U. 2016 poz. 64.

Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, Departament Rynku Pracy (2018). Informacja o zawodzie. Fizjoterapeuta (229201).

Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, Departament Rynku Pracy. (2018). Informacja o zawodzie. Technik fizjoterapii (325401).

Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, Departament Rynku Pracy (2018). Informacja o zawodzie. Technik fizjoterapii (325401). Warszawa.

Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 7 lipca 2022 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie specjalizacji i uzyskiwania tytułu specjalisty przez fizjoterapeutów, Dz.U. 2022 poz. 1450.

Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 27 czerwca 2018 r. w sprawie szczegółowego wykazu czynności zawodowych fizjoterapeuty, Dz.U. 2018 poz. 1319.

Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 15 lutego 2019 r. w sprawie ogólnych celów i zadań kształcenia w zawodach szkolnictwa branżowego oraz klasyfikacji zawodów szkolnictwa branżowego, Dz.U. 2019 poz. 316.

Specjalista fizjoterapii. Wyszukiwarka opisów zawodów, na: <https://psz.praca.gov.pl/rynek-pracy/bazy-danych/klasyfikacja-zawodow-i-specjalnosci/wyszukiwarka-opisow-zawodow> (dostęp: 10.03.23).

Technik fizjoterapii. Wyszukiwarka opisów zawodów, na: <https://psz.praca.gov.pl/rynek-pracy/bazy-danych/klasyfikacja-zawodow-i-specjalnosci/wyszukiwarka-opisow-zawodow> (dostęp: 10.03.23).

Technik masażysta. Wyszukiwarka opisów zawodów, na: <https://psz.praca.gov.pl/rynek-pracy/bazy-danych/klasyfikacja-zawodow-i-specjalnosci/wyszukiwarka-opisow-zawodow> (dostęp: 10.03.23).

Zintegrowany Rejestr Kwalifikacji <https://kwalifikacje.gov.pl/k>

Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 27 czerwca 2018 r. w sprawie szczegółowego wykazu czynności zawodowych fizjoterapeuty (Dz.U. 2018 poz. 1319).

Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 7 lipca 2022 r. Zmieniające rozporządzenie w sprawie specjalizacji i uzyskiwania tytułu specjalisty przez fizjoterapeutów (Dz.U. 2022 poz. 1450).

Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 31 sierpnia 2020 r. w sprawie specjalizacji lekarzy i lekarzy dentyistów (Dz.U. 2020 poz. 1566).

Ustawa z dnia 16 lipca 2020 r. o zmianie ustawy o zawodach lekarza i lekarza dentyisty oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. 2020 poz. 1291).

Ustawa z dnia 25 września 2015 r. o zawodzie fizjoterapeuty (Dz.U. 2015 poz. 1994).

Źródła ukraińskie:

Asystent fizjoterapeuty _ затверджено Наказом голови Правління ГО «Українська Асоціація фізичної терапії» 20 січня 2023 р. №01–пс Професійний стандарт «Асистент фізичного терапевта» https://register.nqa.gov.ua/uploads/0/445-profesijnij_standart_asistent_fizicnogo_terapecta.pdf

Міністерство Соціальної Політики України Наказ 29.03.2017 № 518 Про Затвердження Випуску 80 „Соціальні Послуги” Довідника Кваліфікаційних Характеристик Професій Працівників, на: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0518739-17#Text> (dostęp: 10.03.23).

Міністерство молоді та спорту України Наказ 28.10.2016 № 4080 Про затвердження Довідника кваліфікаційних характеристик професій працівників, Випуск 85 „Спортивна діяльність” <https://register.nqa.gov.ua/profstandart/masazist> – <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v4080728-16#Text>

Міністерство Охорони Здоров'я України Наказ 22.02.2019 № 446 Зареєстровано в Міністерстві юстиції України 25 березня 2019 р. за № 293/33264 Деякі питання безперервного професійного розвитку лікарів <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0293-19#n129>

Питання медико-соціальної експертизи Документ 1317–2009–п, чинний, поточна редакція — Редакція від 01.01.2023, підстава – 1350–2022–п, на: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1317-2009-%D0%BF#Text> (dostęp: 5.04.23).

Wiejska 12, 00-490 Warszawa
+48 22 538 91 03 • iomwarsaw@iom.int • www.iom.int